

Asia: VN/724/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi asumisneuvonnan tuesta vuosina 2023–2027 annettavasta laista

Asumisneuvonnan nykytila

Millaista asumisneuvontaa toimialueellanne on saatavilla?

-

Mitä tarpeita asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseen tai kehittämiseen olisi toimialueellanne?

-

Mikä on organisaationne oma rooli asumisneuvonnassa?

-

Lain tavoitteet

Miten hyvin esitysluonnos onnistuisi arvionne mukaan parantamaan asumisneuvonnan saatavuutta toimialueellanne tai yleisesti?

-

Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan onnistuisi edistämään asumisneuvonnan laajentamista kaikkiin asukkaisiin asunnon hallintaperusteesta riippumatta?

-

Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan mahdollistaisi erityisten asukasryhmien (mm. nuoret, maahanmuuttajat) tarpeisiin vastaamisen?

-

Vaikutukset alueellanne

Millaisia vaikutuksia esityksellä olisi organisaatiossanne järjestettävään asumisneuvontaan tai asumisen ohjaukseen ja sen rahoitukseen?

-

Järjestettäisiinkö asumisneuvontaa jatkossa arvionne mukaan (a) kunnan omana työnä vai (b) ostopalveluna (minkä tahojen kanssa)?

-

Avustuksen käyttötarkoitukset

Asumisneuvonta Suomessa -selvityksen (2019) mukaan ARA-kantaa koskevat valtionavustukset (0,9 miljoonaa vuosittain) ovat kattaneet 11 % asumisneuvonnan kokonaisrahoituksesta. Vuonna 2022 myönnettävissä on 3 miljoonaa euroa, joka kohdennetaan asumisneuvonnan laajentamiseen ja kehittämiseen. Nyt lausuntokierroksella olevan esitysluonnoksen mukaan vuoden 2023 alusta lähtien myönnettävissä olisi 4 miljoonaa euroa, josta voitaisiin avustusta kohdentaa myös olemassa olevan asumisneuvonnan kuluihin. Kannatatteko tätä ratkaisua vai tulisiko avustusta jatkossakin myöntää vain uuteen asumisneuvontapalveluun ja asumisneuvontapalvelun laajentamiseen tai kehittämiseen? Miksi?

-

Vapaa sana

Mitä muuta haluatte lausua esitysluonnoksesta? Tässä voi myös antaa mahdolliset pykäläkohtaiset kommentit.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toteaa, että kokeilulaki asumisneuvonnan tuesta vuosina 2023–2027 on tarpeellinen resursoidessaan ja kannustaessaan kuntia kehittämään asumisneuvontapalveluja sekä lisäämään asumisneuvonnan saatavuutta asunnon hallintamuodosta riippumatta. Hallituksen esityksen mukainen tuki tulisi myös parantamaan asumisneuvontapalvelujen vaikuttavuutta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen näkemyksen mukaan erityistä huomiota tulisi kiinnittää (1) kunnallisen asumisneuvonnan ja hyvinvointialueiden järjestämän sosiaalihuollon suhteeseen sekä (2) monitoimijaisen yhteistyön tarpeeseen, jotta kunnissa saadaan rakennettua hyvinvointialueiden, järjestöjen ja yksityisten toimijoiden kesken parhaat mahdolliset asumisneuvontaratkaisut. (3) Asumisneuvontaratkaisujen sisällöt on mahdollista rakentaa toimintamalleksi, jotka sisältävät tuen tarpeen tunnistamisen välineet tai mittarit sekä palveluohjauksen käytännöt ja toiminnan arvioimiseksi koottava kansallinen tietopohja ja sen ylläpitäjä.

Kuntien kautta rahoitettavan asumisneuvonnan yhteys hyvinvointialueiden sosiaalihuoltoon tulee varmistaa, sillä (4 §) osin hyväksyttäviin kustannuksiin sisältyy toimintoja, joita voidaan jo toteuttaa sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaisena tuettuna asumisena. Tämä päällekkäisyyden mahdollisuus mainitaan hallituksen esityksessä. Lisäksi aikuissosiaalityöhön voi jo sisältyä orientaatioltaan asumisneuvontaa laajempaa asumissosiaalista työtä, jolla on kytkennät muihin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Käytännössä voi olla haastavaa tuottaa asumisneuvontaa esitetyn kaltaisella laajalla tulokulmalla, jossa avustettava asumisneuvontapalvelu koskee kaikkia asukkaita riippumatta siitä, omistaako asunnon yksityinen vai julkinen taho tai millä perusteella asukas hallitsee asuntoa (3 §). Myönteistä esityksessä on, että se mahdollistaa eri toimijoiden tuottaman asumisneuvonnan kokeilun sekä erityisryhmille (3 §) suunnatun ja erityisosaamista edellyttävän asumisneuvonnan järjestämisen.

Hallituksen esityksessä kunnille myönnettäisiin avustusta asumisneuvontapalvelun tuottamiseen, laajentamiseen ja kehittämiseen (3 §). ARAn tehtäväksi jäisi kuntien tukeminen tässä tehtävässä, mutta esityksessä ei juurikaan avata vaatimuksia kehittämistyölle. Laajasta kohderyhmästä johtuen asumisneuvontaratkaisusta on suositeltavaa kehittää toimintamallit ydinelementteineen. Ne voivat sisältää paikallaisia tai asiakasryhmäkohtaisia adaptaatoratkaisuja. Lisäksi niihin on sisällytettävä tuen tarpeen tunnistamisen välineet, ohjaukset käytännöt ja sovitut palvelupolut.

Kytkemällä työ olemassa oleviin palveluihin ja rakentuviin hyvinvointialueiden palvelukokonaisuuksiin voidaan varmistaa asumisneuvontapalvelun saatavuus, yhdenvertaisuus ja mahdollisimman hyvä vaikuttavuus. Myös erilaisia epäsuoria vaikutuksia tulee arvioida.

Pääjohtaja Markku Tervahauta

Johtaja Tiina Laatikainen

Karjalainen Pekka
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL